

Warszawa, dnia 18 czerwca 2019 r.

Komunikat FOR 23/2019: Obietnice wyborcze PSL – ale to już było

W trakcie ostatniej rady krajowej PSL powtórzyło szereg swoich wcześniejszych postulatów, których realizacja doprowadziłaby do pogorszenia stanu finansów publicznych. Powracanie do tych propozycji w sytuacji rosnącego deficytu spowodowanego realizacją obietnic wyborczych PiS jest niebezpieczne dla polskich finansów publicznych.

- Koszt najnowszych obietnic wyborczych PSL to kwota rzędu 40 mld zł. Choć partia ta nie podała wielu szczegółów, to poszczególne obietnice w warunkach 2020 roku można szacować na:
 - 18 mld zł - zwolnienie emerytów z PIT
 - 15 mld zł - obniżenie PIT do 10% dla samozatrudnionych
 - 6 mld zł - 500+ dla studentów na 6 mld zł
 - zerowy VAT na towary tradycyjne jest trudny do oszacowania, ponieważ wszystko zależy od przyjętej definicji towarów
- Obietnice te sumują się z już uchwalonymi i zapowiedzianymi przez obecny rząd, który zamierza utrzymać deficyt poniżej 1% PKB w 2020 roku poprzez dociśnięcie śruby podatkowej (wzrost opodatkowania i oskładkowania pracy w drugim progu podatkowym do 52%, oskładkowanie umów cywilnoprawnych, likwidację składki trafiającej do OFE, podwyżki akcyzy, podatek cyfrowy, daninę solidarnościową, opłatę recyclingową).
- Według rządowych planów deficyt finansów publicznych w 2020 roku ma wynieść 0,9% PKB, co oznacza, że po realizacji obietnic PSL wzrósłby do 2,6% PKB. Komisja Europejska ostrożniejsza i prognozuje na 2020 rok deficyt wynoszący 1,3% PKB, co razem z obietnicami PSL dawałoby 3% PKB. Oznacza to, że nawet przy niewielkim spowolnieniu gospodarczym deficyt wzrośnie istotnie powyżej unijnego progu 3%, wymuszając na rządzie podnoszenie podatków i ograniczenie wydatków.

PSL, próbując zaistnieć w debacie publicznej, ogłosił pakiet drogich i słabo uzasadnionych obietnic wyborczych.

- Najdroższą obietnicą jest zwolnienie emerytów z PIT, czego koszty w 2020 roku mogą sięgnąć 18 mld zł (przy założeniu, że cały czas będą oni płacić składki NFZ). Biorąc pod uwagę odsetek osób powyżej 65. roku życia, Polska już w tej chwili wyróżnia się na tle państw regionu relatywnie wysokimi wydatkami emerytalnymi. Likwidacja PIT, na której najwięcej zyskają osoby otrzymujące najwyższe emerytury, przyniesie efekt podobny do zwiększenia wydatków emerytalnych i będzie oznaczała wzrost obciążenia osób młodych kosztami funkcjonowania państwa. Jest to polityka niebezpieczna w sytuacji starzenia się społeczeństwa i wciąż jeszcze

relatywnie niskiego poziomu rozwoju Polski na tle innych państw EU. Rosnące obciążenie podatkowe dla młodych, konieczne do sfinansowania wyższych wydatków na osoby starsze, może być bodźcem wypychającym je na migrację, dalej pogłębiając problemy polskiej demografii.

- Obniżenie PIT dla samozatrudnionych do 10%, w połączeniu ze zmianami zapowiadanyymi przez obecny rząd, pogłębi chaos w polskim systemie podatkowym. Już teraz osobom o wyższych dochodach opłaca się bardziej przechodzenie na samozatrudnienie, gdzie płacą zryczałtowany ZUS (1246 zł/miesiąc) i 19% PIT, zamiast ok. 40% podatków i składek, którymi obłożone są umowy o pracę. Wpisanie przez rząd PiS do wieloletniego planu finansowego państwa zniesienie limitu składek ZUS oznacza, że od 2020 roku dochody z umowy o pracę powyżej 6 tys. zł netto miesięcznie będą obłożone 52% podatków i składek (suma podatków i składek do pełnych kosztów pracy). To w połączeniu z proponowanym przez PSL obniżeniem PIT dla samozatrudnionych oznaczałoby drastyczne różnice w krańcowym opodatkowaniu – 10% dla samozatrudnionych i 52% dla pracujących na etacie, wypychając tym samym kolejnych pracowników na samozatrudnienie. Nawet nie uwzględniając zmian w strukturze zatrudnienia (spadek liczby pracowników na etacie), można szacować, że takie zmiany obniżyłyby dochody państwa o ok. 15 mld zł w 2020 roku.
- Rozszerzenie 500+ na osoby uczące się w wieku 18-24 lata nie jest efektywnym sposobem wspierania studentów. Przyznanie świadczenia wszystkim z jednej strony wymusza wzrost podatków, który ostatecznie odczują wszyscy podatnicy, a z drugiej strony oznacza, że tylko część z tych środków trafi do osób o najniższych dochodach, które faktycznie mogą potrzebować wsparcia. I choć z przyczyn demograficznych liczba studentów spada, to można założyć, że uruchomienie takiego programu może sprawić, że część osób w wieku 18-24 lata zapisze się na studia przede wszystkim w celu otrzymania świadczenia. Dlatego przyjęliśmy, że per saldo liczba studentów nie ulegnie istotnej zmianie, a koszt programu wyniesie ok. 6 mld zł rocznie.
- Zerowy VAT na towary tradycyjne jest bardzo ogólnikowym stwierdzeniem, a koszty tego rozwiązania będą zależeć od przyjętej definicji towarów tradycyjnych. Literatura ekonomiczna (patrz np. *Mirrlees review*) wskazuje, że różnicowanie stawek VAT jest złym pomysłem. W liczbach bezwzględnych korzystają na tym przede wszystkim osoby najbogatsze, dlatego wsparcie dla osób biedniejszych powinno się odbywać przede wszystkim w ramach podatków dochodowych i systemu opieki społecznej. W Polsce już teraz liczba towarów objętych obniżonymi stawkami VAT należy do największych w UE, na czym najbardziej zyskują najbogatsi – korzyści 10% najbogatszych gospodarstw domowych z obniżonych stawek VAT przekraczają 10 mld zł, wobec 4 mld zł korzyści dla 10% najbiedniejszych. Oszacowanie kosztów tej propozycji jest trudne, ze względu na brak definicji towarów tradycyjnych.

Forum Obywatelskiego Rozwoju

FOR zostało założone w 2007 roku przez prof. Leszka Balcerowicza, aby skutecznie chronić wolność oraz promować prawdę i zdrowy rozsądek w dyskursie publicznym. Naszym celem jest zmiana świadomości Polaków oraz obowiązującego i planowanego prawa w kierunku wolnościowym.

FOR realizuje swoje cele poprzez organizację debat oraz publikację raportów i analiz podejmujących ważne tematy społeczno-gospodarcze, a w szczególności: stan finansów publicznych, sytuację na rynku pracy, wolność gospodarczą, wymiar sprawiedliwości i tworzenie prawa. Z inicjatywy FOR w centrum Warszawy i w Internecie został uruchomiony licznik długu publicznego, który zwraca uwagę na problem rosnącego zadłużenia państwa. Działania FOR to także projekty z zakresu edukacji ekonomicznej oraz udział w kampaniach na rzecz zwiększania frekwencji wyborczej.

Wspieraj nas!

Zdrowy rozsądek oraz wolnościowy punkt widzenia nie obronią się same. Potrzebują zaplanowanego, wytężonego, skutecznego wysiłku oraz Twojego wsparcia.

Jeśli jest Ci bliski porządek społeczny szanujący wolność i obawiasz się nierozsądnych decyzji polityków udających na Twój koszt Świętych Mikołajów, wesprzyj finansowo nasze działania.

Wyślij przelew na konto FOR (w PLN): 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

W sprawie darowizn możesz się skontaktować z:

Patrycja Satora, dyrektor ds. rozwoju FOR
tel. 500 494 173
e-mail: patrycja.satora@for.org.pl

Już dziś pomóż nam chronić wolność – obdarz nas swoim wsparciem i zaufaniem.

KONTAKT DO AUTORA



Dr Aleksander Łaszek
główny ekonomista, wiceprezes zarządu FOR
e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR
ul. Ignacego Krasickiego 9A • 02-628 Warszawa • tel. 22 628 85 11
e-mail: <mailto:info@for.org.pl> • www.for.org.pl
[f](https://www.facebook.com/FundacjaFOR)/FundacjaFOR • [t](https://twitter.com/FundacjaFOR)@FundacjaFOR